

YK:n lapsen oikeuksien komitea
Lasten ympäristöoikeusaloite CERI
Allianssi lasten suojelemiseksi humanitaarisessa toiminnassa

Lasten keskeinen asema ilmastotoimissa

Lapsen oikeuksien päivä 2021

Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 2021 COP26-ilmastokonferenssin päättyessä maailma painiskelee sen kanssa, miten paljon vielä on tehtävää, että lapset ja tulevat sukupolvet saavat elää turvallisessa ympäristössä. Aikaa ilmastonmuutoksen hidastamiseen on enää vähän, ja ilmassa on musertava ja kasvava pelko siitä, että ihmiskunta epäonnistuu aikamme suurimman kriisin, ilmastokriisin, ratkaisussa. Tekomme ja tekemättä jättämismme vaikuttavat eniten lapsiin, heidän oikeuksiinsa, turvallisuuteensa ja hyvinvointiinsa. He joutuvat maksamaan tekojemme ja tekemättä jättämistemme hinnan ja kärsimään seurauksista.

Unicefin lasten ilmastoriski -indeksin mukaan noin miljardi lasta eli melkein puolet maailman lapsista asuu maissa, joissa äärimmäiset sääilmiöt aiheuttavat suuria riskejä. Lapsia uhkaavat nyt ja tulevaisuudessa maastopalot, tulvat, kuivuus, nälänhätä, veden puute ja pandemiat sekä monet muut ilmastokriisistä johtuvat uhat. Tällä hetkellä vakavasta ja pitkäkestoisesta kuivuudesta kärsii lähes 160 miljoonaa lasta. Vuoteen 2040 mennessä joka neljännen lapsen arvioidaan asuvan alueilla, jotka kärsivät äärimmäisestä vedenpuutteesta.

*”Lapset ja nuoret aiheuttavat ilmastonmuutosta kaikista vähiten.
Silti he kärsivät valtavasti ja usein hiljaisuudessa.”
Priyanka Lalla, nuorisoaktivisti, Trinidad ja Tobago*

Todisteet ilmastokriisin seurauksista ovat hälyttäviä, ja seuraukset vain pahenevat. Jo nyt noin 38 miljoonan lapsen koulutus keskeytyy vuosittain ilmastokriisin vuoksi ja 90 prosenttia ilmastokriisistä johtuvista sairauksista vaikuttaa todennäköisesti alle viisivuotiisiin lapsiin. Vuoteen 2025 mennessä aliravitsemuksesta kärsivien lasten määrän arvioidaan lisääntyvän 24 miljoonalla. Ilmastokriisi aiheuttaa enenevässä määrin pakkosiirtolaisuutta ja voi olla vuoteen 2050 mennessä 143 miljoonan uuden siirtolaisen pakkomuuton suora syy. Monet lasten kaltoinkohtelun, laiminlyönnin, hyväksikäytön ja väkivaltaisen kohtelun juurisyistä, kuten köyhyys, konfliktit ja siirtolaisuus, pahenevat ilmastokriisin myötä.

Koska todisteet ilmastokriisin seurauksista ovat näin ilmeiset, meidän on välttämättä ryhdyttävä yhdessä nopeisiin toimiin ja innovoitava ilmastokriisin ratkaisemiseksi, jotta voimme tukea kaikkien lasten tervettä kehitystä ja suojella kaikkien nuorten hyvinvointia ja tulevaisuutta.

Olemme kuulleet lasten ja nuorten viestin.

Lasten oikeuksien päivänä 2021 Allianssi lasten suojelemiseksi humanitaarisessa toiminnassa, Lasten ympäristöoikeusaloite (CERI) ja YK:n lapsen oikeuksien komitea kehottavat lapsen oikeuksien sopimuksen osapuolina olevia valtioita

- varmistamaan, että lasten ja heidän oikeuksiensa suojeleminen on keskeinen osa kaikkia ilmastomuutokseen ja ilmasto-oikeudenmukaisuuteen liittyviä toimia
- käyttämään resursseja riskeihin puuttumiseen ja suojaaviin tekijöihin, jotta lapsille aiheutuva lisävahinko ehkäistään
- lisäämään kaikista sukupuolista, toimintavariaatioista ja taustoista olevien lasten ja nuorten kuulemista ja heidän äänensä vahvistamista varmistamalla, että lasten saatavilla on tietoa ja että heillä on oikeus mielekkääseen osallistumiseen
- varmistamaan lasten oikeussuojan toteutuminen ja oikeussuojakeinojen saatavuus ilmastonmuutoksen osalta
- edistämään ilmasto-oikeudenmukaisuutta kaikille lapsille ja nuorille myös turvaamalla ekosysteemien eheys eli suojelemalla niiden rakenne ja toiminta tuleville sukupolville
- tarjoamaan turvallisen ja voimaannuttavan ympäristön ihmisoikeuksia puolustaville ja ilmastomuutoksen ja ilmasto-oikeudenmukaisuuden kanssa työskenteleville lapsille.

Olemme ilmastokriisiin puuttumisesta tilivelvollisia maailman lapsille.

Kirjoittajista:

YK:n lapsen oikeuksien komitea on 18 riippumattoman asiantuntijan ryhmä, joka seuraa lapsen oikeuksien yleissopimuksen toimeenpanoa. Tällä hetkellä komitea työstää yleiskommenttia (nro 26) lasten oikeuksista ja ympäristöstä keskittyen erityisesti ilmastonmuutokseen. Kommentissa annetaan sopimusvaltioille tulkintaohjeita niiden ilmastonmuutokseen ja lasten oikeuksiin liittyvistä velvollisuuksista ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen osalta, ja sillä selkeytetään lasten oikeuksien ja ympäristön suojelun yhteyttä.

Lasten ympäristöoikeusaloite ([The Children's Environmental Rights Initiative](#) CERI) on maailmanlaajuinen verkosto, joka pyrkii varmistamaan lasten oikeuden turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön. CERI tuo yhteen aktivisteja, teknisiä asiantuntijoita, poliittisia päättäjiä ja nuoria kaikkialta maailmasta. He ovat taistelleet pitkään lasten ja ilmaston puolesta ja liittyneet yhteen hyödyntääkseen vahvuuksiaan sen varmistamiseen, että lasten perustavanlaatuinen oikeus turvallisiin ja terveellisiin ympäristöihin tunnustetaan ja toteutetaan.

Allianssi lasten suojelemiseksi humanitaarisessa toiminnassa ([The Alliance for Child Protection in Humanitarian Action](#)) on maailmanlaajuinen verkosto, johon kuuluu toiminnallisia virastoja, oppilaitoksia, poliittisia päättäjiä, lahjoittajia ja ammattilaisia, jotka suojelevat työllään humanitaarisista kriiseistä kärsiviä lapsia. Allianssi helpottaa toimijoiden välistä teknistä yhteistyötä ja asettaa alalle teknisiä standardeja. Allianssin hiljattain julkaistussa strategisessa suunnitelmassa vuosille 2021–2025 muotoillaan, että allianssi voi ”toimia tärkeänä johtajana lastensuojelun alalla ilmastokriisin yhteydessä ja tarjota lastensuojelunäkökulman ilmastotoimiin ja ilmasto-oikeudenmukaisuuteen”.